

GHID DE PRACTICĂ PSIHOLOGICĂ PENTRU STUDENȚI

Ediția a II-a revizuită și adăugită

Editura Universitară,
București, 2010

CUPRINS

Prefață	5
Capitolul 1	
Practica studenților în laboratoare, cabinete individuale și centre de evaluare psihologică	7
Specificul și scopul practicii	7
Ce înseamnă practica psihologică pentru studenții care sunt înscriși la ciclul licență trei ani?	14
Evaluarea și autoevaluarea practicii efectuate în laboratoare, cabinete individuale și centre de evaluare	16
De ce trebuie consultată bibliografia de specialitate?	19
Efectuarea practicii de specialitate în instituții și organizații cu copii instituționalizați	21
Instrumente de evaluare a comportamentului și emoțiilor în investigarea copiilor instituționalizați	25
Efectuarea practicii de specialitate în instituții și organizații cu persoane cu dizabilități	28
Capitolul 2	
Cum evaluăm aptitudinile, deprinderile și comportamentul? Fișa de observație	34
Ce reprezintă aptitudinile, abilitățile și deprinderile?	34
Instrumente care corelează aptitudinile deținute de o persoană cu cele înscrise în fișa postului	35
Metoda observației	38
Cum se consemnează datele pașaportale în fișa de observație?	39
Cum se consemnează datele privitoare la particularitățile concrete ale situației de examinare psihologică a persoanei prezente ?	40
Cum se consemnează simptomatologia stabilă și simptomatologia labilă în fișa de observație?	42
Simptomatologia stabilă	42
Simptomatologia labilă	45
Conduita expresivă	45
Conduita verbală	51
Conduita reflexivă	51
Cum se construiesc grilele de evaluare a comportamentului în timpul evaluării psihologice?	53
Grila de observație nestandardizată	53
Grila de observație cu răspunsuri standardizată	55

Grila de observație cu răspunsuri standardizată în ancore comportamentale	57
Cum alegem probele psihologice în vederea selecției și evaluării psihologice a aptitudinilor?	58

Capitolul 3

Probe psihologice care vizează aptitudinile	62
Variabile experimentale în studiul procesării semnalelor auditive	64
Procesarea vizuală a stimulilor care intră în câmpul periferic și central în timpul parcurgerii traseului	71
Vederea binoculară și percepția stereoscopică a stimulilor vizuali	72
Instrumente folosite în evaluarea aptitudinilor vizuale și de motricitate în psihologia transporturilor	79
Timpul de Reacție-Modelul lui Donders	97
Motricitatea operatorului uman în timpul executării sarcinilor	100
Memoria în activitatea operatorului uman	108
Atenția în activitatea operatorului uman	110

Capitolul 4

Probe psihologice care se găsesc în laboratoarele de practică și în laboratorul de psihologia muncii „P. Pufan”	116
Probe care vizează aptitudinile și trăsăturile de personalitate	128

CAPITOLUL 5

Efectuarea practicii de specialitate în clinică sub îndrumarea psihologilor clinicieni și a personalului calificat	136
Analiza contratransferului în „prima zi de psihiatrie”	136
Prezentarea modelului stress – diateză.....	139
Definirea conceptelor clasice de psihoză, nevroză, tulburare de Personalitate.....	148
Studiu de caz.....	149
Modalități de realizare a internării la psihiatrie.....	152
Managementul situației camerei de gardă.....	153
Alcătuirea fișei de observație.....	157
Examenul psihic al stării prezente.....	164
Parakineziile.....	166
Percepția și tulburări din sfera percepției.....	167
Întrebări din capitolul legat de patologia perceptivă.....	174
Atenția (funcția prosexică) și tulburări din sfera atenției.....	175
Memoria și tulburări din sfera memoriei.....	177
Gândirea și tulburările din sfera gândirii.....	184
Clasificarea ideilor delirante.....	193
Întrebări din patologia de la nivelul gândirii.....	196

Limbajul și tulburările din sfera limbajului.....	199
Întrebări din capitolul legat de limbaj.....	203
Imaginația și tulburările din sfera imaginației.....	204
Afectivitatea (funcția timică) și tulburări din sfera afectivității.....	207
Întrebări legate de patologia afectivității.....	210
Voința și tulburări din sfera voinței.....	211
Întrebări legate de patologia voinței.....	213
Activitatea și tulburările din cadrul activității.....	214
Întrebări legate de patologia activității.....	219
Viață instinctuală și tulburări ale acesteia.....	221
Întrebări legate de patologia vieții instinctuale.....	222
Conștiința și tulburări din sfera conștiinței.....	223
Concluzii privind tulburările din sfera proceselor cognitive, afective, volitive, ale activității și ale conștiinței.....	226
Întrebări legate de patologia conștiinței.....	227
Sindroame psihopatologice.....	229
Sindroamele nevrotiforme.....	229
Sindroamele caracteristice tulburărilor de personalitate.....	230
Sindroamele de agitație psihomotorie.....	231
Sindroamele afective.....	232
Sindromul catatonie.....	233
Sindroamele psihoorganice.....	236
Sindroamele tulburărilor de conștiință.....	238
Sindromul demential.....	241
Sindromul pseudodemential.....	242
Întrebări din clinica sindroamelor.....	243
Bibliografie	246
Anexe	
Anexa 1	
Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică .	257
Anexa 2	
Ghid de realizare a raportului de practică	265
Anexa 3	
Raport de practică	266

CAPITOLUL 1

Practica studenților în laboratoare, cabinete individuale și centre de evaluare psihologică

Specificul și scopul practicii

Conform standardelor de educație și formare continuă, formarea profesională în cadrul profesiei de psiholog are două mari componente:

1. înțelegerea și acumularea cunoștințelor teoretice pe care se bazează acțiunea profesională de psiholog;
2. dezvoltarea deprinderilor de practicare a profesiei de psiholog și de aplicare a cunoștințelor teoretice.

Cele două componente presupun, în mod obligatoriu, interferența studiului teoretic cu disponibilitatea pentru aplicarea cunoștințelor în practică.

Formarea deprinderilor prin care un viitor psiholog aflat la început de drum va lua contactul atât cu adulți, copii, vârstnici, persoane cu dizabilități, bolnavi sau cu dificultăți de adaptare, nu poate avea loc decât prin practica în cabinete, instituții de stat sau ONG-uri unde studenții iau contactul cu ceea ce înseamnă acordarea de ajutor conform cu standardele profesiei de psiholog cu drept de practică.

În cadrul Colegiului Psihologilor din România (CPR), există șase comisii, 4 comisii aplicative după cum urmează: 1) Comisia de psihologie clinică și psihoterapie; 2) Comisia de psihologia muncii, transporturilor și serviciilor; 3) Comisia de psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională; 4) Comisia de psihologie pentru apărare, ordine publică și siguranță națională; și 2 comisii de analiză: 1) Comisia de metodologie și 2) Comisia de deontologie și disciplină.

Comisiile aplicative au următoarele specialități și trepte de specializare:

- 1) *Comisia de psihologie clinică și psihoterapie are trei specialități:* 1) psihologie clinică; 2) consiliere psihologică și 3) psihoterapie.
- 2) *Comisia de psihologia muncii, transporturilor și serviciilor are următoarele specializări:* 1) psihologia muncii și organizațională; 2) psihologia transporturilor și 3) psihologie aplicată în servicii.
- 3) *Comisia de psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională are următoarele specialități:* 1) psihologie educațională,

consiliere școlară și vocațională și 2) psihopedagogie specială (doar pentru absolvenți de psihologie).

4) *Comisia de psihologie pentru apărare, ordine publică și siguranță națională are următoarele specialități:* 1) psihologie aplicată în domeniul securității naționale și 2) psihologie judiciară (evaluarea comportamentului prin tehnica poligraf).

Comisiile menționate mai sus acordă avizul de liberă practică pe baza procedurilor de atestare ce conțin atât criterii generale cât și specifice:

a) se întocmește un dosar în conformitate cu art. 11 din Normele metodologice de aplicare a legii;

b) se susține un interviu în fața comisiei aplicative competentă.

Legea 213/2004, Normele metodologice de aplicare a legii, procedurile de atestare emise de comisiile aplicative sunt acte normative ce reglementează exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică.

În conformitate cu actele normative menționate pot obține dreptul de liberă practică și înscrierea în Registrul unic al psihologilor cu drept de liberă practică, partea I, al Colegiului Psihologilor din România licențiații în psihologie. Excepție: în specialitățile psihoterapie și psihologie judiciară se pot acorda competențe și absolvenților altor facultăți, astfel: a) pentru specialitatea psihoterapie libera practică poate fi dobândită și de absolvenți ai facultăților de medicină generală (medicii psihiatri), asistență socială, filozofie, pedagogie, teologie cu condiția completării studiilor universitare cu un pachet de discipline de specialitate stabilit prin hotărâre a Comitetului director, precum și formării complementare potrivit cerințelor prevăzute în procedurile de atestare ale Comisiei de psihologie clinică și psihoterapie (vezi site: www.copsi.ro); b) pentru specialitatea psihologie judiciară (evaluarea comportamentului prin tehnica poligraf) libera practică poate fi obținută și de către absolvenții facultăților de drept cu condiția completării studiilor universitare cu un pachet de discipline de specialitate stabilit prin hotărâre a Comitetului director, precum și formării complementare potrivit cerințelor prezente în procedurile de atestare ale Comisiei de psihologie pentru apărare, ordine publică și siguranță națională (vezi site: www.copsi.ro).

În exercitarea profesiei de psiholog, fiecare specialitate, de la cele patru comisii aplicative, are trei trepte de specializare: a) psiholog practicant (cu două forme de exercitare a profesiei: în supervizare și autonom); b) specialist și c) principal. Acordarea treptei de specializare este condiționată de pregătirea postuniversitară, vechimea și cunoștințele dobândite în specialitatea respectivă.

I. La toate comisiile aplicative, ca regulă generală, accesul în profesie (treapta de specializare practicant în regim de supervizare se face în baza

diplomei de licență. Dosarul întocmit de psihologul ce solicită acordarea dreptului de liberă practică se depune la filiala teritorială de care aparține și conține actele prevăzute la art. 11 din Normele metodologice de aplicare a legii.

A. ÎNSCRIEREA ÎN COLEGIUL PSIHOLOGILOR - depunerea primului dosar

- 1. Opis cu documentele din dosar - model nr. 1.
- 2. Prima filă - conține cererea de obținere a atestatului - model nr. 2.
- 3. Copie xerox - carte de identitate.
- 4. Copie xerox - certificat de căsătorie/divorț (dacă este cazul).
- 5. Copie legalizată - diploma de licență și foaia matricolă.
- 6. Copie legalizată - master, doctorat, cursuri de formare de bază (dacă este cazul).
- 7. Cazier judiciar (are valabilitate 6 luni).
- 8. Adeverință medicală (are valabilitate 6 luni).
- 9. Copii xerox - workshop, simpozion, conferință etc. (dacă este cazul).
- 10. Copie legalizată - cartea de muncă/contract de muncă (poate fi legalizată la instituția unde lucrează de către persoane abilitate) (dacă este cazul, pentru a dovedi vechimea ca psiholog).
- 11. Copie legalizată - fișa de post (poate fi legalizată la instituția unde lucrează de către persoane abilitate) (dacă este cazul, pentru a dovedi vechimea ca psiholog în specialitatea solicitată).
- 12. CV.
- 13. 2 copii xerox - taxă interviu (menționați specialitatea; detalii în partea stângă a ecranului la rubrica „Taxe și cotizații”).
- 14. Ultima filă - model nr. 3.

Acte specifice:

• Pentru specialitățile consiliere psihologică și psihoterapie, ale *Comisiei de psihologie clinică și psihoterapie*, procedura de atestare este organizată în conformitate cu normele internaționale în domeniu, se pune la dosar *certificatul cu competențele de formare profesională* emis de asociații profesionale acreditate de comisia de specialitate, în funcție de modalitatea specifică în care are loc formarea (modalitățile de psihoterapie sunt grupate în mai multe categorii, fiecare categorie include mai multe școli). Școlile de formare în consiliere psihologică și psihoterapie avizate de CPR sunt înscrise în Registrul furnizorilor de formare profesională, partea a II-a.

• Pentru „Comisia de psihologie pentru apărare, ordine publică și siguranță națională” se pune în dosar declarația notarială pe proprie răspundere privind îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 20 și 21 din Legea 213/2004.

Notă: - modelele pot fi printate de pe site-ul CPR: www.copsi.ro

B. ACTE DOSAR - depunerea dosarului pentru altă specialitate

- 1. Opis cu documentele din dosar - model nr. 1.

- 2. Prima filă - conține cererea de obținere a atestatului - model nr. 2.
- 3. Copie xerox - carte de identitate.
- 4. Numai acte specifice noii specialități (în cazul în care sunt documente deja puse la dosarul principal, se face această mențiune pe opis).
- 5. 2 copii xerox - taxă interviu (menționați specialitatea; detalii în partea stângă a ecranului la rubrica „Taxe și cotizații”).
- 6. Ultima filă - model nr. 3.

• Pentru „Comisia de psihologie pentru apărare, ordine publică și siguranță națională” se pune în dosar declarația notarială pe proprie răspundere privind îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 20 și 21 din Legea 213/2004; cazierul judiciar și adevărîța medicală trebuie obligatoriu să fie în termen.

II. Schimbarea treptei de specializare – trecerea la practicant/autonom se poate realiza numai:

– după ce au fost completate studiile cu studii de masterat (2 ani) sau echivalente cu masteratul (formare complementară, prin Asociații formatoare acreditate de CPR, de minim 2 ani) (în cazul absolvenților cu trei ani licență);

– după ce s-a încheiat supervizarea (se prezintă activitatea desfășurată cât și aprecierea/evaluarea supervisorului);

– dacă face dovada lucrului în specialitate (prin fișa de post în care sunt trecute competențele în specialitatea respectivă).

C. ACTE DOSAR - schimbare treaptă de specializare

- 1. Opis cu documentele din dosar - model nr. 1.
- 2. Prima filă - conține cererea de obținere a atestatului - model nr. 2. (la rubrica specialitate se menționează specialitatea urmată de sintagma „schimbare treaptă”)

- 3. Copie xerox - carte de identitate.

- 4. Copii xerox - workshop, simpozion, conferință etc. (formare profesională continuă prin care se face dovada creditelor acordate de CPR); pe acestea psihologul trebuie să facă următoarea mențiune: „conform cu originalul”, semnează și pune parafa.

- 5. Copie legalizată - cartea de muncă/contract de muncă (poate fi legalizată la instituția unde lucrează de către persoane abilitate) (astfel se justifică vechimea ca psiholog).

- 6. Copie legalizată - fișa de post (poate fi legalizată la instituția unde lucrează de către persoane abilitate) (astfel se justifică vechimea în specialitate).

- 7. Restul documentelor sunt specifice fiecărei comisii aplicative și se găsesc în meniul din stânga ecranului la rubrica COMISII APLICATIVE - „Norme și proceduri de atestare”.

- 8. 2 copii xerox - taxă interviu (menționați specialitatea; detalii în partea stângă a ecranului la rubrica „Taxe și cotizații”).

- 9. Ultima filă - model nr. 3.

III. Trecerea la o treaptă de specializare superioară se realizează pe baza dovezii vechimii în specialitate, completării pregătirii profesionale, participării la manifestări profesionale etc. cât și prin prezentarea, la interviu, a ascensiunii în profesie.

Comisiile de analiză sunt următoarele: 1) Comisia de metodologie și 2) Comisia de deontologie.

Comisia de metodologie elaborează normele de avizare și avizează metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică utilizate în practică.

Comisia de deontologie și disciplină urmărește respectarea Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, judecă abaterile de la prevederile acestuia și aplică sancțiuni, conform prevederilor Legii 213/2004 și ale Codului de procedură disciplinară.

Practicarea profesiei de psiholog, în condiții de liberă practică, de către o persoană care nu are această calitate constituie infracțiune și se pedepsește conform Codului penal.

Având în vedere competiția acerbă pe piața muncii, un psiholog profesionist va încerca permanent să-și dezvolte cunoștințele teoretice și practice. Astfel, va încerca să dobândească acces la informații privind cele mai valide concepții teoretice din domeniul său și să participe la cercetări în aria sa de activitate. Totodată, va încerca să deruleze noi activități, să-și asume noi responsabilități, să experimenteze metode și strategii noi de lucru, cu scopul de a face lucrurile mai bine și mai eficient la locul de muncă.

Atât practica din anii studenției (ciclul licență de 3 ani) cât și practica de specialitate din timpul masterului dețin un rol important în programul de formare profesională pe care Facultatea de Psihologie și Științele Educației îl oferă studenților. Perioadele de practică din anul întâi (semestrul II) cât și din anul doi (semestrul I) sunt destinate acomodării și adaptării studenților din ciclul licență (trei ani) cu partea practic aplicativă a profesiei de psiholog din toate specializările. Practica în cabinetele psihologice, ONG-uri și leagănele de copii cu dizabilități reprezintă o provocare pentru tinerii studenți privind profesia de psiholog și fixează cunoștințele teoretice permițând dobândirea deprinderilor necesare în profesia de psiholog practicant mai târziu. Adesea, pot apărea situații în care absolvenți bine pregătiți la nivel teoretic nu se pot descurca în momentul în care se angajează la locul de muncă pe postul de psiholog (într-un anumit cabinet, în clinică sau într-o școală) și nu pot să aplice cunoștințele pe care le dețin și stabilească legături cu mediul profesional.

De aceea, este indicat ca studenții să beneficieze de oportunitatea pe care stagiul practic o oferă pentru a intra în contact cu aspectele practice ale profesiei de psiholog în toate domeniile de specializare la început și apoi să urmeze acel domeniu spre care simte chemarea profesională.

Stagiile privind practica pentru studenții aflați în anii primului ciclu de trei ani privind studiile universitare (licență) au în vedere două obiective:

1. familiarizarea acestora cu mediul profesional în care se exercită profesia de psiholog practician;
2. oferta contextului instituțional de profil în care studenții pot aplica cunoștințele lor teoretice și își pot dezvolta deprinderile de relaționare, aplicare și utilizare a probelor psihologice.

Cerințe față de studenții care desfășoară practică profesională de specialitate:

1. desfășurarea numărului de ore de practică efectivă prevăzute în plan (anul I, sem II și anul II sem I);
2. participarea regulată la întâlniri cu persoanele evaluate în cabinetele, școlile speciale sau în clinică, participări săptămânale sau stabilite conform orarului fixat, la înțelegere cu îndrumătorul de practică;
3. participarea la discuții de grup privind activitatea la locul de practică – conform înțelegerii cu îndrumătorul de practică;
4. participarea la activități de evaluare psihologică și justificarea probelor aplicate;
5. participarea la activități de evaluare aptitudinală vizând avizul psihologic pentru școlile de șoferi;
6. discutarea activităților desfășurate cu îndrumătorul de practică;
7. întocmirea unui studiu de cercetare/studiu de caz privind probele aplicate participanților la evaluarea psihologică realizată la locul unde a fost repartizat de către îndrumătorul de practică;
8. întocmirea unui raport la sfârșitul perioadei de practică, care să fie reflectată întreaga activitate de practică desfășurată conform înțelegerii cu îndrumătorul de practică, raport care să cuprindă aspectele aici menționate, inclusiv studiul de caz sau raportul privind proiectul de intervenție.

Obiective operaționale privind practica profesională din timpul ciclului de trei ani studii licență (specializarea psihologie):

1. Observarea instrumentelor calitative și cantitative folosite la locul de practică unde au fost repartizați;
2. Studiul documentelor folosite de către psihologul practician;
3. Construirea și aplicarea unei fișe de observație după modelul prezentat în acest îndrumar;
4. Analiza comportamentului în timpul aplicării probelor psihologice de către psihologii practicieni;

5. Discuții între studenți și psihologii practicieni de la locurile de practică unde au fost repartizați;
6. Argumentarea în scris a scopului perioadei de practică și a importanței domeniului/specializării unde au efectuat practica psihologică;
7. Stabilirea programului individual fiecărui student sau pe grupe de către maximum 3 studenți: construirea unei fișe de observație și aplicarea pe câte o singură persoană în timpul evaluării psihologice sau în timpul activității dacă este vorba de copii instituționalizați sau școlari/elevi;
8. Fiecare student va discuta cu psihologul practician care îl îndrumă în practica de specialitate *cum să aleagă probele psihologice*, cum să se adreseze pacienților, copiilor sau persoanelor prezente la examinarea psihologică de-a lungul perioadei de practică (pe durata a 8 – 10 săptămâni);
9. Aplicarea metodei observației sub îndrumarea psihologului practician coordonator;
10. Aplicarea anamnezei și a interviului autobiografic sub îndrumarea psihologului practician îndrumător;
11. Prezentare unor instrumente de evaluare psihologică utilizate în cabinetele unde se desfășoară practica și deprinderea utilizării acestor instrumente de către fiecare student în parte;
12. În cazul în care la locul unde se desfășoară practica psihologică nu este suficient spațiu pentru o subgrupă de studenți, psihologul îndrumător va programa grupe mici de 2-3 studenți la ore diferite pentru a se putea lucra corespunzător conform punctelor anterioare stabilite;
13. Studentul se poate implica pe durata perioadei de practică (8 – 10 săptămâni) într-un anumit program sau tip de activități, prin care se va face util psihologului practicant doar dacă aceste activități îi folosesc la practica psihologică pentru care a fost repartizat;
14. Implicarea în activități precum: activitățile recreative pentru copii și adolescenți sau activitățile de întocmire a unei fișe de observație, scale de măsurare calitativă a unor comportamente, percepții, precum și aplicarea sub îndrumarea directă a psihologului practicat a unor probe și instrumente, joacă un rol primordial în practica psihologică de specialitate pentru ciclul de studii de licență, dar trebuie avut în vedere faptul că toate acestea trebuie să se desfășoare în prezența și sub supravegherea psihologului coordonator de la locul de repartizare respectiv;
15. Studenții sunt obligați să aștepte psihologul îndrumător unde au fost repartizați și să nu înceapă examinările psihologice în absența acestuia sau fără deplina cunoștință a acestuia;

16. Analiza și notarea în raportul de practică, detaliat, a activităților efectuate pe zile și ore;

17. Notarea informațiilor privind activitatea desfășurată pe parcursul derulării întregii perioade de practică și realizarea sintezei finale pentru elaborarea raportului de practică;

18. Menționarea și descrierea instrumentelor prezentate, utilizate și construite la locul de practică unde au fost repartizați studenții;

19. Prezentarea raportului de practică sub forma unui colocviu de practică cu profesorii îndrumători.

Ce înseamnă practica psihologică pentru studenții care sunt înscriși la ciclul licență trei ani?

Stagiile de practică din semestrul II anul 1 și semestrul I anul 2 sunt, într-un fel, asemănătoare:

- ! în ambele apare o perioadă de cunoaștere și adaptare la locul unde se desfășoară practica de specialitate;
- ! ambele presupun constituirea unor relații atât cu colegii de grupă, cu coordonatorii dar și cu persoanele care vin la testare psihologică sau copii din centrele de plasament;
- ! ambele perioade de practică presupun o perioadă solicitantă în care studenții trebuie să se adapteze la mediul de aplicații practice;
- ! avantajele perioadelor de practică cu îndrumători din diversele specializări: educațională, muncii și organizațională, transporturi, psihopedagogie specială (instituții și ONG-uri care au în grijă copii părăsiți, leagănele de copii), securitate și ordine publică constau în faptul că se creează oportunități protejate de învățare, în care studentul beneficiază de un supervisor/îndrumător care îl ajută să își construiască propriile modalități de a se face util în profesia de psiholog, chiar dacă se află doar într-un stadiu de practică;
- ! Prin punerea în aplicare a planurilor de practică și prin urmărirea rezultatelor obținute, cunoștințele dobândite în cadrul unor cursuri și seminarii vor deveni operaționale, iar noțiunile despre deprinderile necesare psihologului practician vor putea deveni competențe.

În decursul perioadei de practică studenții își vor fixa obiective și vor presta activități specifice locului unde se desfășoară practica psihologică sub îndrumarea psihologului îndrumător, punându-și în valoare următoarele **competențe**:

- de planificare și organizare a propriilor activități;
- de relaționare cu personalul la locul de practică;

- de relaționare și comunicare cu persoanele examinate la locul de practică;
- de construire și evaluare calitativă a unor instrumente precum: fișa de observație, scale de evaluare a comportamentului;
- de informare a personalului cabinetelor unde se desfășoară practica cu privire la situații și comportamente anormale privind pacienții, copiii sau persoanele în curs de examinare psihologică;
- de însușire și promovare a prevederilor legale stipulate în legea psihologului;

Pornind de la aceste competențe, studenții aflați în practica psihologică de specialitate, vor planifica activități și își vor construi propriile proiecte de practică individuală. Mai întâi, planurile de activitate privind practica psihologică de specialitate vor fi discutate cu îndrumătorii de practică. Proiectele individuale vor fi descrise și bine documentate în rapoartele de practică. Îndrumătorii de practică din cabinetele psihologice, școlile ajutoare, leagănele de copii, serviciile militare de securitate și ordine publică precum și din școlile de șoferi dar și a profesorilor coordonatori din cadrul catedrei de psihologie a Facultății de Psihologie și Științele Educației vor contribui la sprijinirea și stimularea studenților pentru ca ei să poată pune în aplicare cât mai multe dintre cunoștințele lor teoretice și din inițiativele lor care sunt conform codului deontologic al profesiei de psiholog. Activitățile proiectate de studenți vor trebui să respecte întru totul regulile de funcționare ale cabinetelor psihologice, școlilor ajutoare, leagănelor de copii, serviciilor militare de securitate și ordine publică precum și ale școlilor de șoferi care au acceptat participarea studenților, normele de confidențialitate și celelalte reguli deontologice.

Proiectul de la finalul practicii psihologice de specialitate trebuie să-și demonstreze utilitatea. Astfel, înainte de a trece la punerea în aplicare, studenții la specializarea psihologie vor trebui să cunoască actele normative din legea psihologului, ultimele norme, prevederi legale și hotărâri precum și principiile fundamentale ale legii psihologului. De asemenea vor fi învățate și analizate critic principiile codului deontologic (anexa I) aplicate la locul de desfășurare a practicii psihologice de specialitate:

- Asigurarea dreptului la viață, la supraviețuire, la dezvoltare, la satisfacerea nevoilor;
- Asigurarea participării asistaților la deciziile care îi privesc, capacitatea sau „împuternicirea” lor (empowerment) prin crearea posibilității ca aceștia să devină sau să se mențină activi în apărarea propriilor interese;
- Non-discriminare, nepărtinire, adică tratarea echitabilă a tuturor beneficiarilor, indiferent de gen, etnie, situație socială, statut marital, orientare sexuală, religie, vârstă etc.;
- Tratarea confidențială a datelor.

Rețineți!

- ❖ Când aveți o întrebare, notați-o și adresați-o îndrumătorilor de practică, profesorilor îndrumători și chiar colegilor dvs.!
- ❖ Dacă o problemă nu vă este suficient de clară, cereți îndrumătorilor de practică cel puțin un exemplu și notați-l în caietul de practică!
- ❖ Străduiți-vă să căutați exemple proprii, în cazul cărora să analizați relațiile prezentate teoretic sau întâlnite în activitatea de practică psihologică.
- ❖ Căutați modalitățile prin care puteți aplica în activitatea de la locul de practică cunoștințele teoretice și deprinderile practice discutate și exersate în cadrul aplicațiilor practice!
- ❖ Fiți sceptici – nu acceptați toate lucrurile așa cum le auziți sau le citiți, întrebați-vă care sunt argumentele pe care se întemeiază ele!
- ❖ Nu toate subiectele întâlnite în practica psihologică de specialitate vor fi în egală măsură relevante pentru activitatea fiecărui student.
- ❖ Nu vă mulțumiți cu informațiile teoretice, încercați să observați și analizați profesioniștii care lucrează în cabinetele și locurile de muncă unde ați fost repartizați și desfășurați practica, precum și cu persoane care sunt evaluate psihologic.
- ❖ Analizați, notați, întrebați, comparați, verificați, argumentați! Fiți autodidacți! Psihologia este un domeniu care cere aplicații practice, utilizare de instrumente standardizate și nestandardizate care să se potrivească cu specializarea și obiectivul urmărit!

Adaptare după Maria Roth, Victoria Ducu și Adina Rebeleanu (2008)

Evaluarea și autoevaluarea practicii efectuate în laboratoare, cabinete individuale și centre de evaluare

La sfârșitul fiecărui stagiu de practică (sem II anul 1 și sem I anul 2), este obligatoriu să se completeze fișa de evaluare a activității exercitate sub îndrumarea psihologilor practicanți!

Scopul evaluării practicii:

Sistematizarea informațiilor obținute

Relevarea importanței acestor informații pentru formarea profesională în profesia de psiholog practician

Exersarea aptitudinii de expunere a propriului punct de vedere și a deprinderii de a emite sugestii în scopul perfecționării profesionale în profesia de psiholog